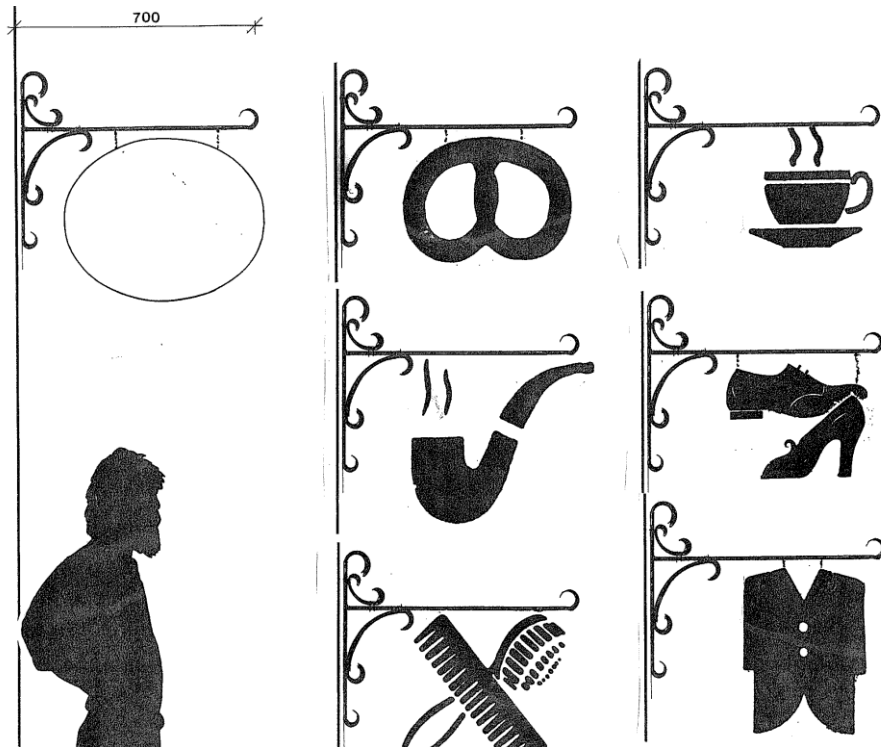

SKYLTPOLICY FÖR HJO KOMMUN

Råd & riktlinjer för utformning och placering av skyltar i Hjo kommun

Antagen av kommunens byggnadsnämnd 2013-12-10 § 123

Typritning skyltar i
centrummiljön

Upprättat av Hjo kommun

Skyllpolicyn har upprättats av
arkitekt SAR/MSA Tor Asbjörnsen i
oktober 2009 och reviderats av
stadsarkitekt Petter Sundkvist i
november 2013

BAKGRUND

Information i form av skyltar, affischer, reklampelare och andra anordningar utomhus och på byggnader är i dag ett påtagligt inslag i tätorts- och landskapsbilden. I Hjo kommun behandlar byggnadsnämnden årligen ett relativt stort antal ärenden som rör skyltar. Det finns en risk att våra tätorter översvämmas av snart det ena och snart det andra utbudet på kommersiell reklam eller annan information. Sammantaget kan alla dessa påträngande budskap mycket lätt resultera i ett visuellt kaos.

Hjo stad är en småstadsideyll med trähus i huvudsak från 1800-talet. Byggnaderna innehåller snickarglädje, har vackra verandor och grönskande trädgårdar. Bebyggelsen är unik såväl i ett nationellt som internationellt perspektiv. Placering och utformning av skyltar har därför större betydelse här än annorstädes för upplevelsen av såväl de enskilda byggnaderna som gatumiljön i sin helhet.

FÖRETAGENS INTRESSE

Kommunens företag har ett stort behov av att synas och därmed locka till sig kunder. Skyltar behövs också för att informera trafiken till och från verksamheterna. För att uppnå detta krävs i de flesta fall att skyltarna placeras i mycket exponerade lägen.

SAMHÄLLETS INTRESSEN

Genom tillämpningen av dessa riktlinjer skall företag och andra intressenter som vill sätta upp skyltar inom kommunen garanteras en lika behandling. Genom kommunens stadsarkitekt kan de som vill sätta upp skyltar få rådgivning om lämplig placering och utformning. De flesta ärenden löses på ett smidigt sätt genom samråd.

Grannars intressen skall tas tillvara. I många fall är grannarna andra företag som med estetisk ambition har format sin byggnad och sin närmiljö.

Företagens karaktär och områden där de ligger är ofta skiftande. Samhället och omgivningens förväntningar är exempelvis mindre i renodlade industriområden än i bostads- och centrumområden.

SYFTE

Varje skyltärende är unikt. Inget företag är likt det andra och ingen tätorts- eller landskapsbild är exakt lik den andra. Riktlinjerna nedan skall dock kunna vara till hjälp vid bedömningen i det enskilda ärendet och vara en information i kontakter med företag och enskilda. Avsikten är att affärsidkare, företagare, fastighetsägare och kommunen kan samverka till en god skyltkultur anpassat till byggnaderna i kommunens olika miljöer.

RÅD OCH ANVISNINGAR

Butiker och verksamheter som är förlagda i gatuplanet skall ha sin skyltning i gatuplanet. Skyltarna skall så gott det är möjligt placeras i samma höjd utmed byggnaden eller gatan. Självfallet skall skyltar skymma fasaden så lite som möjligt samtidigt som de ger en god orienteringsbarhet. Verksamheter som ligger över gatuplanet bör i första hand skylta vid entréen. Skyltning ovan gatuplanet bör inte förekomma på bostadshus.

På historiskt värdefulla byggnader och i Hjo centrum får skyltar typ ljuslådor inte förekomma. Samråd med stadsarkitekten skall ske i god tid.

På byggnader som inrymmer ett flertal verksamheter bör ett skyltprogram alltid upprättas. Syftet med skyltprogrammet är att ge en helhetsbild över skyltningen för hela byggnaden och tomtmarken. Fördelen med detta är att butiker och verksamheter som efterhand etableras i byggnaden vet vad som gäller vid lovansökan för enskilda skyltar och bygglovhanteringen kan förkortas.

VAD ÄR BYGGLOVPLIKTIGT?

Plan- och byggförordningen (PBF) anger generellt att det krävs bygglov för att sätta upp eller väsentligt ändra skyltar och ljusanordningar inom planlagt område (PBF 6 kap 3 §). Förordningen ger ingen anvisning om vad som skall betraktas som skylt.

Byggnadsnämnden kommer därför att i den fortsatta handläggningen att betrakta följande som skylt- eller ljusanordning:

- ❖ Uppfällbara markiser och solskydd med informations och reklamtext. För uppfällbara markiser utan reklamtext eller kraftiga mönster krävs inte bygglov.
- ❖ Täckta skyltfönster med text på utsidan av fönstret.
- ❖ Parabolantenner med reklamtext.
- ❖ Banderoller över gator och på fasader, broräcken, staket o.dyl. som inte har fått tillstånd (tillfälliga arrangemang under kort tid) av polismyndigheten enligt Ordningsslagen.
- ❖ Informations- och hänvisningstavlor.
- ❖ Affischtavlor och affischpelare.
- ❖ Fasadbelysning (strålkastare etc.) av byggnad.

Små skyltar av kompletterande informationskaraktär (t ex "ingång") kräver inte bygglov. Vid osäkerhet ska samråd ske med stadsarkitekten.

När ett skyltprogram tas fram, kan detta innefatta fastighetsomfattande, gemensamma skyltar som samlar alla

verksamheter som inryms inom området. Vid byte av enskilda verksamheter krävs inte bygglov, förutsatt att de följer fastställt program.

RÅD & RIKTLINJER INOM HJO CENTRUM

Hjo stad tillhör en av Europas bäst bevarade småstadsidyller. 1991 fick staden ett förnämligt pris – Europa Nostras Silvermedalj – bland annat för att staden på ett så bra sätt lyckats bevara sin identitet som svensk småstadsidyll.

I syfte att behålla den värdefulla miljön och för att belysa de speciella faktorer man måste ta hänsyn till när man skyltsätter eller belyser fastigheter och miljöer i staden har miljö- och bygglovnämnden tagit fram följande riktlinjer inom område markerat på nedanstående kartbild:

- ❖ Vid om-, till- eller nybyggnad bör utformning och placering av skyltar beaktas redan i projekteringsstadiet. Prövningen kan då ingå i den sedvanliga bygglovprövningen.
- ❖ Utformning och placering av skyltar och andra informations- och reklamanordningar skall underordna och anpassa sig till byggnadens och den omgivande miljöns formspråk och volym.
- ❖ Endast småskaliga verksamhetsrelaterade företagsskyltar och logotyper får förekomma. De skall placeras där verksamheten finns.
- ❖ På kulturhistoriskt värdefulla byggnader är mindre, dubbelsidiga plåtskylltar att föredra. Skyltar med neonrör i äldre design kan vara ett bra alternativ. Kommunen har sedan tidigare tagit fram typritningar/exempel på hur sådana skyltar kan se ut.

- ❖ Ändring av befintliga skyltars placering, utformning och text är att betrakta som väsentlig ändring och kräver bygglov. Undantaget är mindre, innehållsmässiga ändringar, t ex byte av öppettider.
- ❖ Skyltar och andra anordningar får inte placeras över byggnadens nock och ljuslådor tillåts i princip inte som skyltar.
- ❖ Skyltar får inte täcka värdefulla tidstypiska detaljer.
- ❖ Varumärken som skylt accepteras i regel inte inom centrumområdet.
- ❖ Bildväxlande eller elektroniska skyltar får inte sättas upp. Stortavlor, affischtavlor och affischpelare tillåts endast i undantagsfall.

- ❖ Direkt belysta skyltar, skyltar med coroneffekt samt målade eller smidda skyltar i traditionell utformning är alltid att föredra.

- ❖ Fasadbelysning eller liknande skall utformas så att den inte bländar kringliggande bostäder, och då framför allt sovrum och vardagsrum.
- ❖ I stadens centrala delar där byggnader och miljöer oftast är mycket gamla kommer att ställas krav på att skyltar och belysning skall ha en traditionell formgivning och ytbehandling samt utföras i traditionellt material.
- ❖ När äldre skyltar skall ändras eller bytas ut skall ovanstående riktlinjer alltid tillämpas.

RÅD & RIKTLINJER INOM HJO STAD OCH TÅTORTERNA KORSBERGA, BLIKSTORP OCH GATE

- ❖ Vid om- till- eller nybyggnad bör utformning och placering av skyltar beaktas redan i projekteringsstadiet. Prövningen kan då ingå i den sedvanliga bygglovprövningen.
- ❖ Utformning och placering av skyltar och andra informations- och reklamanordningar skall underordna och anpassa sig till byggnadens och den omgivande miljöns formspråk och volym.
- ❖ Endast mindre verksamhetsrelaterade företagsskyltar och logotyper får förekomma. De skall placeras där verksamheten finns.
- ❖ Ändring av befintliga skyltars placering, utformning och text är att betrakta som väsentlig ändring och kräver bygglov. Undantaget är mindre, innehållsmässiga ändringar, t ex byte av öppettider.
- ❖ Skyltar och andra anordningar får inte placeras över byggnadensnock och ljuslådor tillåts i princip inte som skyltar.
- ❖ Skyltar får inte täcka värdefulla tidstypiska detaljer.
- ❖ Fasadbelysning eller liknande skall utformas så att den inte bländar kringliggande bostäder, och då framför allt sovrum och vardagsrum.

RÅD & RIKTLINJER INOM RENODLADE INDUSTRIOMRÅDEN

- ❖ Vid om- till- eller nybyggnad bör utformning och placering av skyltar beaktas redan i projekteringsstadiet. Prövningen kan då ingå i den sedvanliga bygglovprövningen.
- ❖ Utformning och placering av skyltar och andra informations- och reklamanordningar skall underordna och anpassa sig till byggnadens och den omgivande miljöns formspråk och volym.
- ❖ Bygglov krävs inte för belyst namnskylt med företagsnamn och eller logotyp placerad på väggen intill entré eller placerad fritt på markstolpar i närheten av entré, om måtten på skylten inte överstiger 1000 x 400 mm.

- ❖ Ändring av befintliga skyltars placering och utformning är alltid att betrakta som väsentlig ändring och kräver bygglov. Som undantag gäller för befintliga ljuslådor att det inte är att betrakta som väsentlig ändring och kräver inte bygglov om man enbart byter företagsnamn på skylten.
- ❖ I kombination med platsanknuten företagsskyltning kan en begränsat varumärkesskyltning få förekomma.
- ❖ Skyltar och andra anordningar får endast i undantagsfall placeras över byggnadens nock och i så fall skall skylten utformas med fristående bokstäver.

Ovan ett exempel på en vacker och väl anpassad skylt

Till vänster ett exempel på en alltför enkel, överstor och ful skylt.

HANDLINGAR SOM SKA BIFOGAS ANSÖKAN

Följande handlingar ska ingå vid en lovansökan rörande skylt. Varje ärende är unikt, vilket innebär att ytterligare material kan komma att begäras in i det enskilda fallet.

För bygglov rörande vägghängda skyltar

- ❖ Kompletta ifylld ansökningsblankett.
- ❖ Fasadritning i skala 1:50 eller 1:100 som visar hur skylten kommer att placeras på fasaden.
- ❖ Om det krävs för att tydliggöra på vilken sida av byggnaden skylten är placerad ska situationsplan bifogas.
- ❖ Måttsett detaljritning av skylten i valfri skala. Av ritningen ska framgå exakt utformning av skyltens innehåll. Färger kan anges antingen genom kolorerad ritning eller NCS-koder. Ritning kan ersättas med fotografi, förutsatt att måtten framgår tydligt.
- ❖ Skyltar som hänger ut från fasad ska kompletteras med sektionsritning i skala 1:50 eller 1:100 som visar hur de förhåller sig till gatuplanet.
- ❖ Förslag till kontrollplan. Enligt PBL 10 kap 10 § krävs inte kontrollansvarig vid ärenden rörande skyltar, vilket innebär att tekniskt samråd enligt PBL 10 kap 14 § inte är nödvändigt. Startbesked enligt PBL 10 kap 3 § lämnas därför i samband med beviljat bygglov. För att påskynda ärendehantering ska därför förslag till kontrollplan enligt PBL 10 kap 6 -8 §§ lämnas in i samband med ansökan om bygglov.

För bygglov rörande skyltar på mark

- ❖ Kompletta ifylld ansökningsblankett.
- ❖ Situationsplan i skala 1:200 eller 1:500 som anger skyltens exakta placering samt riktning.
- ❖ Måttsett detaljritning av skylten i valfri skala. Av ritningen ska framgå exakt utformning av skyltens innehåll. Färger kan anges antingen genom kolorerad ritning eller NCS-koder. Ritning kan ersättas med fotografi, förutsatt att måtten framgår tydligt.
- ❖ Förslag till kontrollplan. Enligt PBL 10 kap 10 § krävs inte kontrollansvarig vid ärenden rörande skyltar, vilket innebär att tekniskt samråd enligt PBL 10 kap 14 § inte är nödvändigt. Startbesked enligt PBL 10 kap 3 § lämnas därför i samband med beviljat bygglov. För att påskynda ärendehantering ska därför förslag till kontrollplan enligt PBL 10 kap 6 -8 §§ lämnas in i samband med ansökan om bygglov.

SAMMANFATTNING

Miljö- och bygglovnämndens målsättning är att:

- iaktta återhållsamhet beträffande tillstånd för skyltar inom Hjo stad med undantag från renodlade industriområden
- på ett positivt sätt bemöta det enskilda företags behov och idéer i utformningsfrågor och bidra till lösningar som upplevs som goda både för företaget som för omgivningen.
- samråda med andra myndigheter och andra kommunala nämnder och förvaltningar i ärenden som rör uppsättning av skyltar eller andra anordningar.

LAGSTIFTNING

Plan- och byggförordningen (PBF)

Inom områden med detaljplan krävs bygglov för att bland annat sätta upp eller väsentligt ändra skyltar eller ljusanordningar (PBF 6 kap 3 §). Också inom områden i kommunen där områdesbestämmelser har antagits, krävs i de flesta fall bygglov för att sätta upp eller väsentligt ändra skyltar eller ljusanordningar.

Skyltar skall placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- eller landskapsbilden och till natur- eller kulturvärdena på platsen. Skyltar skall ha en form och färg som är estetisk tilltalande, lämplig för byggnaden som sådan och som ger en god helhetsverkan.

Skyltar skall dessutom placeras och utformas så att de inte inverkar menligt på trafiksäkerheten eller på annat sätt medför fara eller betydande olägenheter för omgivningen. Ändring av byggnader, exempelvis genom att sätta upp skyltar eller fasadbelysningar, skall utföras varsamt så att byggnadens särdrag beaktas och dess byggnadstekniska, historiska,

kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tas tillvara.

Utanför detaljplanelagt område eller områden med områdesbestämmelser regleras skyltar och andra anordningar i Väglagen och Lagen med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning.

Lagen med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning

Utanför detaljplanelagt område och i vissa fall utanför område med områdesbestämmelser får skyltar varigenom allmänheten avvisas från ett visst område, som är av betydelse för friluftslivet, inte förekomma utan tillstånd av byggnadsnämnden (§5). Tavla, skylt eller därmed jämförlig anordning för reklam, propaganda eller liknande ändamål får inte finnas varaktigt uppsatt utomhus utan tillstånd av länsstyrelsen (§ 6).

Väglagen

Inom ett avstånd av 50 meter från vägområde tillhörande allmän väg, får inte skyltar eller därmed jämförliga anordningar för reklam, propaganda eller liknande ändamål finnas uppsatta utomhus utan tillstånd av länsstyrelsen (§ 46). Bestämmelsen gäller inte för sådana anordningar som är uppsatta på

byggnader för upplysning om affärsrörelse eller annan verksamhet på stället.

Ordningslagen

En offentlig plats inom detaljplanelagt område får inte användas på ett sätt som inte stämmer överens med det ändamål som platsen upplåtits för eller som inte är allmänt vedertaget (exempelvis tillfälliga skyltställ på trottoar el. likn.), utan tillstånd av polismyndigheten (3 kap 1 §).

Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Hjo kommun

Ordningsföreskrifterna beslutades av kommunfullmäktige i januari 1996. I föreskrifternas 9 och 10 §§ ställs specifika tekniska krav på markiser, flaggor, skyltar och affischer ute i den offentliga miljön.

Vägmärkesförordningen

Vägmärken återfinns i Vägmärkesförordningen och behandlas på annat sätt än utomhusreklam. Ofta är vägmärkesuppställning en följd av föreskrifter eller restriktioner för trafiken som meddelats av myndigheter. Ett

grundläggande krav på vägmärkesplacering är att märkena är väl synliga.

